

Stedelijke logistiek

Vlaanderen plaatst stedelijke logistiek hoog op de agenda. Verschillende alternatieve beleverings- en distributiewijzen worden onderzocht om de binnenstad te ontlasten. Multimodale oplossingen en consolidatiecentra aan de rand van de stad zijn mogelijke pistes.

“De Vlaamse overheid komt met een beleidskader voor stedelijke logistiek. Dit is een basis voor verdere coördinatie en actie, voor en door de stakeholders.” Dat zegt Tijl Dendal, beleidsmedewerker bij de afdeling Beleid van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken.

Een Vlaams beleidskader voor stedelijke logistiek

interview

Waarom is stedelijke logistiek zo'n belangrijk thema?

“Inzetten op leefbare en efficiënte stedelijke logistiek is een noodzaak voor een concurrentieel Vlaanderen waar het aangenaam leven is. Maar ons huidige (stedelijke) logistieke systeem vertoont nog te veel inefficiënties, de impact op milieu en verkeersveiligheid is te groot, en we benutten de beschikbare ruimte niet optimaal. Willen we het economisch potentieel beter benutten, dan kan innovatie daartoe bijdragen. Beleidsmatig is er nood aan verbeterde samenwerking en coördinatie. Want de uitdagingen zullen alleen maar groter worden. Mensen gaan steeds vaker in de stad wonen, het vrachtvervoer neemt toe, en de digitalisering en technologische innovaties zorgen voor nieuwe mogelijkheden. In deze context moeten we ook slim omgaan met een trend als e-commerce.”

Welke maatregelen neemt Vlaanderen om de stedelijke logistiek slim vorm te geven?

“We pakken uit met een toekomstgericht plan om steden te helpen hun goederenstromen te beheersen en te optimaliseren. Onder impuls van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken werkte de Vlaamse overheid samen met de stakeholders een Vlaams beleidskader voor stedelijke logistiek uit. Dit kader effent

het pad naar koolstofarme en economisch rendabele stedelijke logistiek. Stedelijke logistiek faciliteert economische bedrijvigheid en ondersteunt leefbare kernen, met een positieve impact op ruimtelijke kwaliteit en gezondheid. Tegelijk versterken we zo de concurrentiepositie van de Vlaamse logistieke sector. Door het verbindende en interactieve karakter van het beleidskader worden er ook mogelijkheden gecreëerd voor beleidsinitiatieven en projecten op het lokale en regionaal-stedelijke niveau. Het kader vormt de basis voor verdere actie voor stedelijke logistiek, door en voor de betrokken stakeholders. Enkele voorbeelden van acties zijn de creatie van een centraal aanspreekpunt voor stedelijke logistiek, de uitgave van een nieuwe Wegwijzer voor stedelijke logistiek en een Wegwijzer voor fietslogistiek (zie pag. 2) en het stimuleren van milieuvriendelijke oplossingen.”

Wat is de rol van de lokale beleidsactoren?

“Stedelijke logistiek is maatwerk. Daarom is het een must dat lokale besturen het thema integreren in hun beleid. Hierbij zorgen ze best voor afstemming tussen verschillende beleidsdomeinen, zoals mobiliteit, economie, ruimtelijke ordening en leefmilieu. Het

JERRY DE BRIE

“Stedelijke logistiek is maatwerk. Daarom is het een must dat lokale besturen het thema integreren in hun beleid.” Tijl Dendal, beleidsmedewerker MOW

managen van data wordt ook belangrijker om steden slimmer te maken. Het is ook aangewezen om een centraal aanspreekpunt te creëren voor stedelijke logistiek. Die kan dan initiatief nemen om de stakeholders op een gecoördineerde manier te laten samenwerken en oplossingen te vinden. Onze steden zitten niet stil en gaan de uitdaging al volop aan. De wisselwerking tussen gewest, steden, bedrijven, kennisinstellingen en andere stakeholders is een cruciale sleutel tot succes.”

Zie ook: www.mobielvlaanderen.be/stedelijkelogistiek (online vanaf 7 november 2017)

Meer info? Tijl Dendal is uw aanspreekpunt bij de Vlaamse overheid voor vragen rond stedelijke logistiek. U kunt hem bellen op 02 553 77 77 of mail naar tijl.dendal@mow.vlaanderen.be

Symposium stedelijke logistiek

Op 7 november organiseert het Departement MOW samen met GentLevert een 'Vlaams Symposium stedelijke logistiek', waar het Vlaams beleidskader, het gebruik van de waterweg en de Gentse case uitgebreid aan bod komen. Er zal ook gedebatteerd worden over de rol van een lokaal bestuur in dit verhaal. Meer info en inschrijvingen op www.gentlevert.be/vlaams-symposium-stedelijke-logistiek-met-focus-op-gentlevert

GentLevert: samenwerken voor een betere stadsdistributie

Met GentLevert wil Gent haar handelaars een innovatieve oplossing aanreiken en hun leveranciers garanderen dat ze ook in de toekomst snel en efficiënt zullen kunnen leveren in de binnenstad. Deze manier van stadsdistributie verhoogt bovendien de levenskwaliteit in de stad en het comfort van shoppers en passanten.

Twintig jaar geleden werd een autovrij gebied ingevoerd in de historische Gentse binnenstad. In het voorjaar van 2017 werd het gebied nog gevoelig uitgebreid. Vandaag is dit stukje Gent uitgegroeid tot een zeer aantrekkelijke winkel- en horecakern. Om alle handels- en horecaken zo vlot en duurzaam mogelijk te beleveren, besloot de stad om de distributie van goederen anders aan te pakken.

Uniek samenwerkingsverband

“Het idee om goederen buiten de stad op te slaan en gebundeld te distribueren is niet nieuw, maar het samenwerkingsverband dat vanuit het stadsbeleid is opgezet onder de vorm van een publiek-private samenwerking is vrij uniek,” zegt projectleider Michel Moermans. “De stad Gent selecteerde op basis van een open oproep een aantal logistieke partners, projecten en diensten. De huidige publiek-private partners zijn: de stad Gent, PUUR GENT (een vzw die de Gentse middenstand promoot), Bubble Post, CityDepot en Transport en Logistiek Vlaanderen. Regelmatig worden formele overlegmomenten georganiseerd met alle stakeholders om over slimme stadsdistributie in Gent te praten en na te denken. In de toekomst zullen ook bijkomende partners aangetrokken en aanvullende projecten opgestart worden.”

JERRY DE BRIE

Vanuit het distributiecentrum vertrekken milieuvriendelijke vervoermiddelen optimaal beladen naar de binnenstad.

Vier principes

De werking van het stadsdistributieplatform GentLevert is gebaseerd op vier principes:

1. Goederen worden zoveel mogelijk verzameld in een distributiecentrum aan de rand de stad. Vrachtwagens leveren en halen hun goederen daar op, zodat ze de binnenstad van Gent niet in moeten.
2. In het distributiecentrum worden de goederen gebundeld voor ze naar hun eindbestemming vertrekken. Elk voertuig dat de binnenstad van Gent in gaat, is optimaal beladen zodat er zo weinig mogelijk lucht rondrijdt.
3. De levering of de afhaling in de stad gebeurt met milieuvriendelijke vervoermiddelen: elektrische voertuigen, cargofietsen, CNG-aangedreven voertuigen, ... Belangrijk: deze voertuigen mogen als enige de klok rond rijden in de autovrije gebieden.
4. Er worden ook extra diensten ontwikkeld, zowel voor handelaars in Gent en hun klanten als voor leveranciers en vervoerders. Dit kan zijn: het meenemen van verpakkingsmateriaal, het aanbieden van stockageruimte in het distributiecentrum of het ophalen en bezorgen van pakketten.

Structureren en verbeteren

Het stadsdistributieplatform wil de stadsdistributie in Gent voortdurend en gestructureerd monitoren en verbeteren. Daarvoor zullen de stakeholders van GentLevert samen continu nieuwe oplossingen bedenken en uittesten. Concreet wil GentLevert de transitie naar duurzame stadsdistributie stimuleren, ondersteunen en coördineren, door:

- innovatieve concepten te ontwikkelen en uit te testen via pilotprojecten (voorbeeldfunctie);
- de diverse stakeholders via het stakeholdersforum te betrekken en samen te overleggen tijdens formele overlegmomenten. Daaruit kunnen bijstellingen of nieuwe ideeën, projecten, oplossingen en concepten ontstaan;
- op basis van data te sturen en bij te sturen. Daarvoor wordt een data monitoring-tool ontwikkeld. Bij de opstart werd hiervoor het bevoorradingsprofiel van de Gentse binnenstad in kaart gebracht;
- handelaars persoonlijk en maatgericht te adviseren bij het verduurzamen van hun logistieke processen via een ‘districoch’.

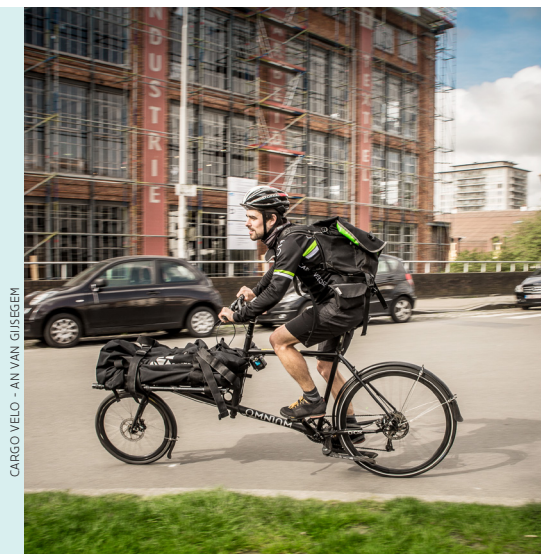
Meer info: www.gentlevert.be

Wegwijzer fietslogistiek op komst

Het Departement Mobiliteit en Openbare Werken van de Vlaamse overheid legt momenteel de laatste hand aan een ‘Wegwijzer fietslogistiek’, één van de acties uit het Vlaamse beleidskader stedelijke logistiek. Daarin vindt u praktische tips, goede praktijken en opportuniteiten om fietslogistiek in te bedden in uw duurzaam gemeentelijk mobiliteitsbeleid. De wegwijzer toont aan dat de fietstypes in volle ontwikkeling zijn en zich lenen tot een brede waaier aan soorten van

dienstverleningen. De lokale besturen krijgen tips over financiële en ‘in natura stimuli’ en over manieren om te sensibiliseren. Ook onder meer de mogelijkheden via regelgeving, infrastructuur en de toepassing in de eigen stads- of gemeentediensten worden verkend.

De ‘Wegwijzer fietslogistiek’ wordt nog dit najaar digitaal gepubliceerd op www.mobiel-vlaanderen.be/stedelijkelogistiek. (online vanaf 7 november 2017)

CARGO VELO - AN VAN GILSEGEM

VIL stimuleert duurzame logistiek voor bedrijven

VIL is het innovatieplatform voor de logistieke sector en sinds 1 januari 2017 door de Vlaamse overheid erkend als 'Speerpuntcluster Logistiek'.

VIL helpt Vlaamse bedrijven om innovatieve logistieke projecten te realiseren en zo hun competitiviteit te verhogen. "Het is onze missie om van Vlaanderen de Europese draaischijf in de wereldwijde supply chain maken", zegt program manager Kris Neyens van VIL. "Onze belangrijkste activiteit is het begeleiden van innovatieve en duurzame projecten met én voor bedrijven. Sommige projecten richten zich tot een bepaalde sector (zoals de chemie-, farma- en zorgsector), andere zijn moduserelateerd (zoals bundeling via het spoor), nog andere focussen expliciet op een bepaalde doelgroep (zoals transporteurs of afvalverwerkers)."

Twee projecten rond stadslogistiek

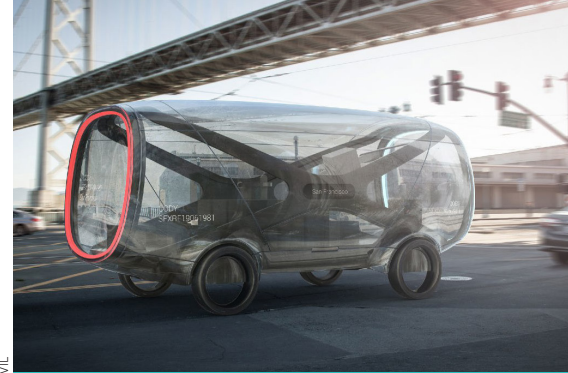
VIL begeleidt ook specifieke projecten rond stedelijke logistiek. Zo is er het project 'ALEES' (Autonome Logistieke Elektrische Eenheden voor Steden). Daarin wordt onderzocht hoe zelfrijdende elektrische voertuigen ingezet kunnen

worden voor stadslogistiek. De bedoeling is om concrete scenario's en randvoorwaarden te schetsen waaronder autonome voertuigen kunnen rondrijden in steden. Er wordt onder meer nagegaan of ze alleen in stadscentra kunnen worden ingezet of ook in de rand en eventueel zelfs in verkeersvrije zones. ALEES bekijkt ook of de formule zich alleen leent voor pakjesleveringen of ook voor grotere zendingen en welke data nodig zijn om deze voertuigen aan te sturen.

Een ander lopend project is 'Intello City', dat onderzoekt of het Internet of Things (objecten die via de cloud met elkaar verbonden zijn) kan helpen om de goederenlogistiek in een stad zo slim mogelijk te organiseren. Aan de hand van concrete cases zal getest worden hoe het Internet of Things kan zorgen voor een meer betrouwbare en snellere levering, bijvoorbeeld door lockerkasten slimmer te maken. Men zal ook onderzoeken hoe terugzendingen efficiënter

de stad uit gebracht kunnen worden door gebruik te maken van data.

Meer info: www.vil.be

In het project ALEES onderzoekt VIL of zelfrijdende elektrische voertuigen ingezet kunnen worden in de stadslogistiek.

Voor het zomerfestival Pukkelpop in Hasselt werden 86 paletten via het water aangevoerd.

Waterwegen

Binnenvaart helpt stedelijke distributie optimaliseren

Eén van de speerpunten in het Vlaamse beleid rond stedelijke distributie is het gebruik van de binnenvaart. De Vlaamse overheid onderzoekt of de waterwegen meer ingezet kunnen worden voor de beleving van stedelijke omgevingen. Waterwegen en Zeekanaal NV en de Vlaamse Waterweg NV werken aan innovatieve en vernieuwende ideeën om hieraan bij te dragen.

In Vlaanderen worden 182 steden en gemeenten doorkruist door een waterweg. Dat biedt mogelijkheden om ze op een alternatieve manier te belevieren. De waterwegen hebben immers nog een grote capaciteit ter beschikking. De binnenvaart kan in eerste instantie ingezet worden voor stadsbevoorrading, namelijk de aanvoer van goederen naar een locatie in of nabij de stad. Maar ook voor de stadsdistributie – de zogenaamde last mile-leveringen – biedt de binnenvaart potentieel.

Momenteel onderzoeken Waterwegen & Zeekanaal NV en de Vlaamse Waterweg NV de haalbaarheid van watergebonden stadsbevoorrading of -distributie naar een watergebonden stadsdistributiecentrum. Een eerste concretisering hiervan is het project Blue Gate Antwerp. In Gent wordt het bedrijvenpark Eiland Zwijnaarde

uitgebouwd, ontsloten door de Ringvaart, de Boven-Schelde en de Tijarm. Ook in andere steden, waaronder Mechelen, Brugge en Kortrijk, worden de mogelijkheden onderzocht, zowel voor bouwmaterialen als voor 'Fast Moving Consumer Goods' (veelverkochte consumptiegoederen, zoals voeding en dranken).

Tijdelijke projecten

Waterwegen & Zeekanaal NV en De Vlaamse Waterweg NV dragen ook hun steentje bij om tijdelijke projecten in diverse steden te laten slagen. In Gent wordt onder meer nagegaan in welke mate de waterweg voor bepaalde watergebonden werven kan ingeschakeld worden om zo de kern van de stad te ontlasten. Ook in Temse liep recent een project waarbij materialen voor de aanleg van een wandelpromenade

werden aangeleverd via het water. Het transport verliep daardoor niet alleen duurzamer, het kostenplaatje bleek ook interessant. In Hasselt loopt al enkele jaren een proefproject voor de bevoorrading van het zomerfestival Pukkelpop. Afgelopen zomer werden maar liefst 86 paletten met materiaal voor de backstage door vijf trailers over het water aangevoerd.

Meer info: www.devlaamsewaterweg.be

In februari 2017 werd nv De Scheepvaart herdoopt tot De Vlaamse Waterweg nv. Uiterlijk op 1 januari 2018 sluit Waterwegen en Zeekanaal NV aan. Samen vormen ze dan De Vlaamse Waterweg nv.

Slimme boxen voor levering pakjes in Mechelen

Hoe kunnen slimme boxen de goederenstroom in een stad verduurzamen? Mechelen zoekt het uit in een proefproject van zes maanden.

Afgelopen zomer plaatste Mechelen in het kader van een proefproject slimme boxen op twee locaties in de stad: één in het centrum en één aan de randparking. Een slimme box is een lockersysteem dat gebruikers toelaat om hun (online) aankopen te ontvangen, te bewaren, te laten leveren of door te geven. Met het project wil Mechelen onderzoeken of het de goederenstroom naar het centrum efficiënter kan laten verlopen door het aantal bewegingen

voor goederentransport op verschillende vlakken te verminderen.

De Slimme Box is een open systeem dat door iedereen gratis gebruikt kan worden. Het enige wat men nodig heeft is een smartphone om zo te kunnen inloggen op de app.

Lees het volledige artikel op www.mobielvlaanderen.be/overheden (klik op Mobiliteitsbrief bovenaan rechts).

Nieuw proefproject basisbereikbaarheid in regio Antwerpen

Vlaanderen startte met een vierde 'Proefproject Basisbereikbaarheid'. Er is daarbij gekozen voor de regio Antwerpen, een gebied met een grootstedelijk karakter. Op het vlak van ruimtelijke ordening en mobiliteit alweer helemaal anders dan de regio's waar al een proefproject werd opgestart. De Westhoek heeft immers een landelijk profiel, de regio Aalst een gemengd karakter en de regio Mechelen heeft een eerder stedelijk karakter. De vervoerregio Antwerpen omvat de gemeenten Aartselaar, Antwerpen, Beveren, Boechout, Borsbeek, Boom, Brasschaat, Brecht, Edegem, Essen, Hemiksem, Hove, Kalmthout, Kapellen, Kontich, Kruikebeke, Lint, Malle, Mortsel, Niel, Ranst, Rumst, Schelle, Schilde, Schoten, Stabroek, Wijnegem, Wommelgem, Wuustwezel, Zandhoven, Zoersel en Zwijndrecht. Door de proefomgeving verder uit te breiden hoopt de Vlaamse regering om een nog grotere diversiteit aan vervoer te testen in de praktijk en om de kansen en de valkuilen voor de vervoerregio's zo breed mogelijk te onderzoeken.

Meer info: www.basisbereikbaarheid.be

Voortgangsrapport Vlaams Verkeersveiligheidsplan

Het Verkeersveiligheidsplan Vlaanderen (juni 2016) analyseert de evolutie van ongevallen in het verleden en onderzoekt waar Vlaanderen momenteel staat op het gebied van verkeersveiligheid. Daarnaast geeft het een overzicht van een aantal toekomstige uitdagingen en maatregelen om het aantal verkeersdoden terug te dringen. Het Voortgangsrapport Vlaams Verkeersveiligheidsplan omschrijft de evolutie van de verkeersveiligheid in Vlaanderen, kijkt terug op de activiteiten van het eerste werkjaar en stelt het jaarprogramma 2017-2018 voor.

U kunt het voortgangsrapport downloaden op www.vlaamshuisvoorverkeersveiligheid.be

Praktijkboek Groene Functionele Belevingstrajecten

Groene Functionele Belevingstrajecten (of GFB-trajecten) leiden fietsers en wandelaars op een snelle, aangename en gezonde manier naar school, het werk of het centrum als alternatief voor verplaatsingen langs drukke en onveilige autowegen. In opdracht van het Departement Omgeving (voordien LNE) werkte Infopunt Publieke Ruimte, in samenwerking met Arcadis Belgium en Trage Wegen vzw, een methodiek uit waarmee het gewest gemeenten wil ondersteunen om werk te maken van GFB-trajecten.

Meer info: www.omgevingvlaanderen.be/beleef-mobiliteit

Nieuw in Antwerpen en Gent: de City Pass

Sinds begin oktober is de City Pass te koop in Antwerpen en Gent. De City Pass combineert een netabonnement van De Lijn met een stadsabonnement van de NMBS. De pendelaars kunnen met de City Pass binnen de stedelijke agglomeratie onbeperkt gebruikmaken van trein, tram en bus.

Nieuwe omzendbrief kilometerheffing

In een nieuwe omzendbrief verduidelijkt de Vlaamse Belastingdienst voor welke voertuigen er vanaf 1 april 2018 op de belangrijkste Vlaamse wegen een kilometerheffing moet betaald worden. De nieuwe omzendbrief bevat een lijst van voertuigen waarop de kilometerheffing **niet van toepassing** is. Hij preciseert zo ook in welke gevallen geen dienstverleningscontract moet worden afgesloten en een on board unit (OBU) moet worden geïnstalleerd. De omzendbrief duidt bovendien een single point of contact (SPOC) aan waar de weggebruikers terecht kunnen voor aanvullende info. En hij beschrijft de vrijwillige aanmeldingsprocedure voor voertuigen waarvoor geen kilometerheffing moet worden betaald.

Meer info: Vlaamse belastingplichtigen die willen weten of ze voor hun voertuig kilometerheffing moeten betalen, kunnen met hun vragen terecht bij volgend single point of contact (SPOC): kilometerheffing@fb.vlaanderen.be. Meert details vindt u in Omzendbrief FB/VLABEL/2017/1 (zie codex.vlaanderen.be).

Agenda

November

- 6 en 24** Minder borden, meer verkeersveiligheid
- 7** Vlaams symposium stedelijke logistiek met focus op GentLevert
- 8** Verkeerstekens en signalisatieplannen
- 10** Roadshow Agentschap Wegen en Verkeer Vlaams-Brabant
- 14** Disruptieve mobiliteiten
- 28** Inspiratiedag duurzame mobiliteit
- 29** Roadshow Agentschap Wegen en Verkeer Oost-Vlaanderen

December

- 6 en 7** Polis-conferentie
- 10** Roadshow Agentschap Wegen en Verkeer Antwerpen
- 13** Werken met Centaurus

Januari

- 9** Gemeente en politie samen voor veilig verkeer

Zie ook de agenda op www.mobielvlaanderen.be/overheden

Mobiliteitsbrief is er ook als e-zine. Abonnees op het e-zine krijgen de Mobiliteitsbrief digitaal in hun persoonlijke mailbox. U kunt voor de papieren en/of digitale versie gratis in- en uitschrijven via www.mobielvlaanderen.be/overheden ('Publicaties' - 'Mobiliteitsbrief'). Op deze website vindt u ook alle Mobiliteitsbrieven terug en meer informatie over het lokaal mobiliteitsbeleid. Voor suggesties en vragen over deze publicatie of uw abonnement kunt u mailen naar info@mobilitieitsbrief.be.